

Musik i språkutvecklingen: hur används den av förskollärare?

Irem Agaoglu

Högskolan Väst
SE-46186 Trollhättan
Sweden
www.hv.se

Arbetets art: Examensarbete 15 hp, grundnivå, Förskolläraryrket HT14.

Titel: Musik i språkutvecklingen: hur används den av förskollärare?

Engelsk titel: Music in language development: how does preschool teachers use it?

Sidantal: 26.

Författare: Irem Agaoglu

Examinator: Björn Harström

Datum: oktober 2017

Sammanfattning

Bakgrund:

Det arbetet bygger på är att förskollärare kan dra fördel av det musikaliska arbetet på förskolan för att främja barns språkutveckling. Jederlund (2011) lyfter fram att det finns samband mellan musik och språkande då språket till stor del består av rytm och takt.

Syfte:

Studiens ändamål är att ta reda på hur förskollärare arbetar med musik i språkutvecklande syfte.

Metod:

Denna del består av hur det empiriska materialet samlades in och arbetets tillvägagångssätt. Alltså det empiriska materialet av semistrukturerade intervjuer med nio förskollärares tankar på arbetet med musik.

Resultat:

Resultaten av studien visar vilka förutsättningar och kunskaper som krävs och vilken syn och betydelse pedagogernas egna musikaliska kompetenser har för att musiken ska upplevas som givande för språkutvecklingen för barn i förskolan. Svaren från respondenterna är uppdelade i åtta kategorier: förskollärares kunskaper om musik i språkutvecklande syfte, förskollärarnas arbete med språkutveckling och med musik, syftet med musikaktiviteterna, arbetet med musik i språkutvecklande syfte, musik för att främja barns språk, förskollärarnas förutsättningar och verktyg för arbete med musik och språk, förskollärarnas önsknings för fortsatt arbete inom ämnet och har respondenternas användande av musik i språkutvecklingen förändrats?

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte och frågeställningar.....	1
Forskningsöversikt	2
Metod	5
Urval och population	5
Datainsamlingsmetod och forskningsetiska principer.....	6
Bearbetning och analys.....	7
Resultat.....	9
Förskollärares kunskaper om musik i språkutvecklande syfte	9
Förskollärarnas arbete med språkutveckling och med musik.....	9
Syftet med musikaktiviteterna	10
Arbetet med musik i språkutvecklande syfte.....	11
Musik för att främja barns språk.....	12
Förskollärarnas förutsättningar och verktyg för arbete med musik och språk	12
Förskollärarnas önskningar för fortsatt arbete inom ämnet.....	13
Har respondenternas användande av musik i språkutvecklingen förändrats?	14
Diskussion	15
Hur beskriver förskolelärarna sitt arbete med musik i språkutvecklande syfte?.....	15
Vilka hinder och möjligheter upplever förskollärarna att de har för sitt arbete med musik för att främja barns språk?.....	16
Vad anser förskolelärarna behövs för att de skall kunna utveckla arbetet med musik i språkutvecklingen?	16
Vidare forskning:.....	18
Referenser.....	19
Bilaga 1: Missivbrev	
Bilaga 2: Intervjufrågor	
Bilaga 3: Individuella insatser	

Inledning

Arbetet behandlar vad tidigare forskning har sagt om ämnet, vilken metod arbetet har utgått från, en redogörelse av respondenternas tankar och erfarenheter kring musik i språkutvecklingen i form av resultat och avslutningsvis med en diskussion som behandlar både forskningsöversikt, egna tankar och resultat.

Intresset för att arbeta med musik i språkutvecklande syfte har väckts under min utbildning till förskollärare. Jag har fått ta del av olika verktyg där man på ett lekfullt sätt har sett hur pedagoger kan arbeta med musik i språkutvecklande syfte. Det finns inget som säger att ett barn inte kommer behärska språket trots att de inte aktivt musicerat, men studier visar att musiken kan ha en positiv effekt på barns språkliga utveckling (Nivbrant Wedin, 2013).

Att jag har valt att skriva om hur förskollärare arbetar med musik i språkutveckling har utgångspunkt från vad jag har sett ute på de förskolor där jag har vikarierat och haft verksamhetsförslag utbildning (VFU). Jag såg ofta att man använde sig av musiken, men enbart för att sjunga eller spela på instrument och sedan hände inget mer. Det var få förskollärare som jag såg använde sig av musiken för att utveckla barns språk, vilket är en stor del till varför jag valt att skriva om det. Ytterligare en orsak till att jag valde att skriva om detta område är för att jag, precis som Söderman (2012), anser att man inte ska behöva någon utbildning i musik för att kunna använda detta som ett språkutvecklande redskap.

Många gånger svarade pedagogerna på mina arbetsplatser och VFU-platser att de inte har kunskaper i musik eller att de inte vill sjunga för att de inte kan eller vågar. Detta är något som även Ehrlin (2012) tar upp, att pedagoger ofta väljer att inte använda musik för att de inte kan det medan Eriksson (2013) lyfter vikten i att det lämpar sig om förskollärarna bara litar på att de kan. Detta är även något som kan göra att barn vågar visa sina musikaliska och språkliga förmågor och utveckla sig språkligt.

Syfte och frågeställningar

Med denna studie vill jag ta reda på hur förskollärarna själva uppfattar att de arbetar med musik för att gynna barns språkutveckling.

Frågeställningarna jag vill besvara med min studie är:

- Hur beskriver förskolelärarna sitt arbete med musik i språkutvecklande syfte?
- Vilka hinder och möjligheter upplever förskollärarna att de har för sitt arbete med musik för att främja barns språk?
- Vad anser förskolelärarna behövs för att de skall kunna utveckla arbetet med musik i språkutvecklingen?

Forskningsöversikt

Sæther (2014) menar att musik är något som alla människor kan relatera till på ett eller annat sätt och som kan höras var som helst, men att det råder delade meningar om vad som anses vara musik. Wallerstedt, Lagerlöf och Pramling (2014) lyfter fram att musik för många kan innebära instrument, sång eller att man lyssnar på musik. Allt som oftast används musik som en musikalisk produkt så även inom förskolevärlden. På så sätt missas de möjligheter som musiken erbjuder. Genom att använda musiken i lustfylld form menar Jederlund (2011) att det skapas förutsättningar hos barn till utveckling och lärande både på ett personligt, men även ett socialt plan. I förskolan kan pedagogerna dra nytta av de kopplingar som finns mellan det talade och det musikaliska språket och grunden till musik är rytm och ton enligt Jederlund (2011). Genom rim, ramsor och sånger, gärna med rörelser till, kan barnen stimuleras i sin utveckling av talspråket. Att utföra sånger och ramsor är av större vikt än själva innehållet i dem, som pedagog är det dock viktigt att tänka på innehållet så de inte förmedlar värderingar och fördomar (Sæther, 2014).

Jederlund (2011) menar att människor använder sig av två parallella system när de kommunicerar, det ickeverbala och det verbala språket. Människan utvecklar sitt ickeverbala språk tidigare än sitt talspråk. När barn lär sig att tala ersätts inte det ickeverbala språket av det verbala språket utan dessa kompletterar varandra. Forskaren lyfter även fram studier som har visat att kontinuerlig träning av musikaliska aktiviteter hjälper hjärnan att utveckla sin tvåsidiga samverkan mellan höger och vänster hjärnhalva. Detta ökar i sin tur den intellektuella kapaciteten som används i olika situationer. Jederlund (2011) tar även upp att det går att dra flera språkliga paralleller mellan det ickeverbala språkets och musikspråkets koder, exempelvis genom tempo, rytm, ljud, rörelser, känslor och uttryck. Andra ord för dessa musikaliska och ickeverbala koder kan vara metakommunikation, implicita budskap och leksignal. Ehrlin (2009) har genom sina studier funnit att barns glädje, trygghet och motivation skapats via musiken och att detta är faktorer som pedagoger anser vara naturliga förutsättningar för att barn ska utveckla sitt språk i en positiv riktning. Ehrlin (2009, 2012) lyfter fram att pedagogerna som arbetat medvetet med musik anser att deras egen utveckling har lett till att arbetet känns mer utmanande än tidigare och att det är mer glädjefyllt, intressant och fängslande. Att arbeta utefter ett nytt sätt med musiken som grund för språkutveckling har enligt pedagogerna i Ehrlins (2009) avhandling varit en utmaning och personlig process där pedagogerna i efterhand känt stolthet över den nya kompetensen de fått. Nivbrant Wedin (2013) anser att det som pedagog är viktigt att skapa förutsättningar och ge barnen rätt verktyg och material för att de med hjälp av dessa verktyg får möjlighet att förstå språkliga mönster och på så sätt finna strategier så de på sikt kan utveckla sitt språk. Det kunnande som hör till den språkutvecklande processen kan befastas genom att i tidig ålder rikta inläringen och detta kan göras via rim, ramsor, vokalklangsövningar, alliteration och betoningsövningar (Nivbrant Wedin, 2013).

Nivbrant Wedin (2013) menar att språkutveckling sker i olika faser och att det börjar med den auditiva perceptionen, det som tas in med hjälp av hörseln. Med den auditiva perceptionen lär man sig känna igen fonem, alltså olika språkljud. Genom alliteration, vilket innebär att lyssna på fonem, kan barn i förskoleålder urskilja vissa språkljud (Nivbrant Wedin, 2013). När dessa

särskilda fonem infogas i faktiska ord, uppstår fonemens rätta ljudkaraktär. För att kunna utveckla den språkliga förmågan måste man skapa sig en fonologisk medvetenhet (Jederlund, 2011). Med fonologisk medvetenhet menas förståelsen för talspråkets form, ljud och rytm. Aktiviteter i musikform kan stimulera dessa förmågor och leda till positiva resultat i barns språkliga utveckling. Jederlund (2011) lyfter vikten i sambandet av fonologisk medvetenhet i tidig ålder och att man är fonologisk medveten när man har kännedom om språkets struktur, till exempel hur språkljuden låter och hur de melodiskt och rytmiskt fogas samman till helheter i form av meningar och ord. Fonologisk medvetenhet är en av de mest betydelsefulla faktorerna till språkutveckling och att barn som vid två till fyra års ålder visar en låg fonologisk medvetenhet kan genom lekfull stimulering, exempelvis genom ljudlekar, skapa god effekt i sin fortsatta språkutveckling. (Jederlund, 2011).

Jederlund (2011) lyfter i sin forskning fram barnramsors och barnsångers relevans för hur språkutveckling åskådliggör den prosodiska och segmentella inläringen där den prosodiska inläringen konstant infinner sig. Jederlund (2011) menar även att en prosodisk förmåga innebär kunnande i att urskilja och ge uttryck åt språkets rytm, ton och melodi medan den segmentella förmågan handlar om olika språkljud, såsom att ljuda olika bokstäver i ord. Sæther (2014) lyfter att rytm och ton är något som barn uppfattar så tidigt som i fosterstadiet och att de redan där kan känna igen tonen och rytmen i sin mors talspråk. Långt innan barn får alla delar av en ramsa eller sång i ordningsföljd, visar forskning att de kan barnramsans prosodiska spår såsom intonationsmönster, stroflängd och betoningar (Jederlund, 2011).

Arnqvist (1991) vill med sin avhandling lyfta fram relevansen av att stärka barnens skicklighet i att upptäcka prosodiska drag i talspråk och ord för att främja barns språkutveckling. Detta menar Arnqvist (1991) kan ske genom rim och ramsor. McGuinnes (2006) har sett att arbetet med språkutvecklingen i förskolor utomlands gentemot i Sverige skiljer sig. I Sverige kan barn lära sig mer fritt och leka fram kunskapen, vilket är stärkande för deras språkutveckling på grund av att det i svenska förskolor finns utbildad personal i större utsträckning, vilket gör att det pedagogiska innehållet når ut till fler barn än i exempelvis Storbritannien och USA. Enligt McGuinnes (2006) är detta en av orsakerna till att USA och Storbritannien inte har lika stor förståelse för barns språkutveckling. Forskaren lyfter även fram det arbete som sker på svenska förskolor med rim, ramsor och musik och menar att detta arbete skapar en fonologisk medvetenhet.

Sång och musik har en betydande roll i barns utveckling och lärande (Eriksson, 2013). Författaren menar också att det är en pusselbit för utvecklingen av deras kommunikativa förmåga. Att ta hjälp av musik i språkutvecklande syfte handlar inte enbart om verbala ord enligt Eriksson (2013) utan är även betydelsefullt och viktigt för lingvistisk medvetenhet. Det är av stor vikt att arbetslaget kommer överens om att arbeta med sång och musik för att uppnå strävandemålen i förskolans läroplan och för att ta tillvara på den betydelse det har som arbetsmetod (Eriksson, 2013). Skolverket (2016) lyfter vikten av att ett arbetslag kommer väl överens för att ge barn den miljö de behöver för att kunna utvecklas på bästa möjliga sätt. Att pedagoger är samspelta påverkar innehållet och arbetssättet i det praktiska arbetet med musik (Sæther, 2014). Till följd av att arbeta med musik och rörelser i den dagliga verksamheten kan

man arbeta mot flera delar av målen i läroplanen. Både Sæther (2014) och Eriksson (2013) anser att för att barn ska kunna sjunga, röra på sig och leka krävs det inte någon musikaliskt utbildad pedagog utan att det räcker om förskollärare vågar bjuda på sig själva och att de litar på sin kompetens. Ett av målen i läroplanen som förskolor och förskollärare ska sträva efter är att väcka barns intressen för att vilja lära sig (Skolverket, 2016). Eriksson (2013) lyfter att man genom en musik- och språkstund kan få till ett lärande och en samhörighet tillsammans med barn och vuxna. Ett annat mål är att förskolan ska vara behjälplig när det kommer till att utveckla sitt ordförråd och talspråk genom att leka med ord vilket de kan göra med hjälp av musik där även Skolverket (2016) lyfter att musik innebär att barn får utveckla sin skapandeförmåga och får olika sätt att uttrycka sig på samtidigt som man kan ta vara på olika traditioner. Eriksson (2013) förespråkar att man ska ta tillvara på traditioner och ger exemplet på att olika traditioner ofta tar över arbetet på förskolan.

Ericsson och Lindgren (2012) menar att pedagoger som visar sina bristfälliga kunskaper inom exempelvis sång för barnen inte blir förebilder för dem. Istället ser barnen pedagogen som en konkurrent som de kan jämföra sig med och på så sätt bygga sitt självförtroende. Maktpositionen mellan pedagog och barn minskar genom att pedagogen går från att ha varit den som förmedlar kunskap till att handleda i kunskapssökandet (Ericsson & Lindgren, 2012). Enligt forskarna är den digitala utveckling som skett en av orsakerna till att pedagogers maktposition minskat. Söderman (2012) lyfter dock vikten av att förskollärare inte ska behöva någon specifik musikalisk utbildning och att de inte ska hämmas av sin musikaliska bakgrund. Även Ehrlin (2012) menar att pedagoger inte litar på sin egen förmåga och kompetens inom området vilket leder till att sång och musicerande ofta väljs bort. Däremot lyfter läroplanen vikten av att barn möts av hängivna och kunniga pedagoger (Skolverket, 2016). Eriksson (2013) och Sæther (2014) menar att pedagogers tro på sig själva och den kunskap som de innehar i hög grad påverkar barn och deras förhållningsätt till musik.

Söderman (2012) anser att barn tack vare musik har utvecklat sina kunskaper i exempelvis språk och samarbete. Då det ofta är de estetiska inslagen som hamnar i skymundan i undervisningen menar Söderman (2012) att dessa ämnen är ytterst viktiga att lyfta fram och för att det musikaliska arbetet ska bli gynnsamt krävs tid till att i förväg kunna planera verksamheten. Det är här viktigt att ta hänsyn till de individer som ska delta i och utforma verksamheten. Söderman (2012) och Skolverket (2016) lyfter vikten i att arbeta med detta kontinuerligt då det kan göra att barnen kan känna trygghet, säkerhet och inkludering och då kanske våga mer. En anledning till att pedagoger drar sig för att medverka vid musikaliska aktiviteter är att de känner att deras kunskaper är bristfälliga (Angelo, 2014). Det är vanligt att pedagogerna överlåter det musikaliska området till någon som anses ha bättre kunskap i området. Förskollärare ska i sin yrkesroll kunna tänka över sina tidigare erfarenheter och upplevelser av musik, vilket då kan leda till att pedagogerna får syn på hur detta kan spegla sig i arbetet med musiken (Angelo, 2014).

Metod

När jag kom fram till att studera om användandet av musik i språkutvecklande syfte letades först litteratur och forskningsmaterial upp, för att sedan skapa intervjufrågor (se bilaga 2). Den litteratur och forskning studien består av är facklitteratur, avhandlingar och artiklar. Tankarna grundades kring vad jag ville ha reda på och med hjälp av litteraturen skrevs sedan intervjufrågorna. Efter detta började jag ringa till förskolechefer för att se vilka respondenter som kunde tänka sig att ställa upp i en intervju på cirka 45 minuter. Har man specificerat en tid för en intervju i förväg får respondenten möjlighet att slappna av och känna sig bekväm i situationen innan man kommer in på själva intervjutemat (Tjora, 2012).

Den metod som valdes till studien är semistrukturerade intervjuer som är en kvalitativ datainsamlingsmetod (Trost, 2010) då denna metod gjorde att jag kunde få svar på studiens syfte och frågeställningar. Till en början hade jag tänkt använda enkäter, men insåg att metoden används för att få reda på vad majoriteten av respondenterna svarar och inte för att ta reda på olika mönster (Trost, 2010). Trost (2010) lyfter fram att en kvalitativ studie görs när ens frågeställningar handlar om att ta reda på hur något är eller för att hitta ett mönster. Forskaren tar även fram att om man vill ha ett fritt samtal om specifika ämnen kan man använda sig av semistrukturerade intervjuer och frågor som undersökaren har bestämt i förväg. Genom denna metod studerar man hur respondentens erfarenheter och kunskaper uttrycks.

Till en början tog jag kontakt med förskolechefer i Mellansverige. Fem av respondenterna arbetade i ett specifikt område och när jag insåg att det insamlade materialet inte var tillräckligt med dessa fem intervjuer så utvidgades området för att få tag på fler personer att göra intervjuer med. Området utökades eftersom de respondenter som deltagit hade svarat på frågorna relativt enformigt och jag ville se om svaren på frågorna kunde vara annorlunda med fler respondenter. På så sätt deltog ytterligare fyra respondenter och med dessa nio intervjuer fanns det tillräckligt med material för att kunna göra en analys och genomföra studien.

Urval och population

Inför studien gjordes ett urval genom att förskolor i Mellansverige valdes ut och jag ringde sedan till förskolechefer och frågade om det fanns förskollärare på deras förskolor som kunde tänka sig att ställa upp på en intervju. Jag kontaktade 15 förskolor varav nio förskollärare på sex förskolor svarade och valde att delta i studien. Det bortfall som skedde var att fem förskolor tackade nej till att delta i studien medan fyra inte svarade alls. Fyra av intervjuerna gjordes via e-mail då dessa respondenter geografiskt inte var tillgängliga och uppgav att de hade svårt att komma ifrån verksamheten under arbetstid för att ställa upp på intervju via träff eller telefon. Om intervjuare och respondent har ett större avstånd mellan varandra kan man utföra intervjuerna via e-mail istället (Tjora, 2012). Resterande intervjuer gjordes på överenskommen plats. När jag skulle analysera och transkribera intervjuerna, oavsett om de var gjorda via mail eller personligt, var det ingen skillnad då jag kunde ställa följdfrågor via mail också. Detta gjordes genom att både intervjufrågor och följdfrågorna skickades fram och tillbaka flera gånger via mail mellan mig som intervjuare och respondenterna.

Förskollärarna i studien har arbetat mellan 2 till 26 år inom förskoleverksamheten, men olika länge som förskollärare då en del har arbetat som barnskötare många år innan de vidareutbildade sig till förskollärare.

Valet att endast använda förskollärare var för att hålla mig till en yrkeskategori, för att se hur just förskollärare arbetar med musik och språkutveckling och musik i språkutvecklande syfte och för att se hur sätt arbetet skiljer sig mellan förskolorna. Att rekrytera respondenter genom att först ta reda på vilket tema man vill ha svar inom är enligt Tjora (2012) ett bra sätt att utgå från. Sättet förskolorna valdes ut på berodde inte på om de var inriktade på musik eller inte. Till stor del försökte jag att nå ut till olika verksamheter och valde därför också att intervjua en eller två pedagoger på varje förskola, dock inga från samma avdelning. Anledningen till att fokus inte låg på musikinriktade förskolor är för att jag anser att man arbetar med musik på alla förskolor, men på olika sätt och med olika förutsättningar.

Datainsamlingsmetod och forskningsetiska principer

Kommunicering gjordes genom telefonkontakt med förskolechefer och därefter förskollärare. Vid telefonkontakt med förskollärarna informerades de om det som står i missivbrevet (se bilaga 1). När intervjuerna skulle utföras med respondenterna valde jag att även då informera varje respondent om vad och hur det insamlade materialet kommer att användas, vem som kommer få tillgång till det insamlade materialet och att respondenterna alltid kommer att vara anonyma och kan när som helst välja att inte längre delta i studien. Detta innefattar informations-, konfidentialitets- och nyttjandekravet. Samtyckeskravet användes genom att respondenterna godkände det som stod i missivbrevet genom telefonkontakt och när de valde att delta i studien (Löfdahl, 2014).

Tiden som avsattes för intervjuerna var 45 minuter och varade i cirka 25-30 minuter. Löfgren (2014) lyfter fram att tiden på förskolor är en bristvara. I detta fall var det en positiv sak då förskollärarna kunde återgå till sina arbeten något tidigare än planerat. Löfgren (2014) nämner även att det är viktigt att lyssna till respondenten och låta denne få berätta det den vill fastän allt kanske inte är relevant för det man skriver om. Tjora (2012) tar upp att det är viktigt att man avsätter några minuter innan varje intervju till att småprata med respondenten för att både respondent och intervjuare ska känna sig avslappnade. Eftersom tiden som avsattes var 45 minuter hann jag också samtala med respondenterna en stund innan intervjun gjordes. Det är även av vikt att man utför intervjuerna på en plats där respondenten känner sig bekväm för att stämningen inte ska bli tryckt eller för att respondenten inte ska känna sig utsatt, därför är det vanligt att en intervju hålls på exempelvis respondentens arbetsplats (Tjora, 2012). Det är bättre att avsätta för mycket tid till en intervju än för lite då det gör att respondenten kan känna att man tar sig tid till dem.

Respondenterna berättade om de olika erfarenheter de har genom hur de arbetat med musik och annat. På grund av detta ville jag inte avbryta dem utan lät dem berätta det de hade att säga och sedan sälla information när analysarbetet skulle påbörjas.

Frågorna ställdes i ordningsföljd (se bilaga 2). Jag värmdde upp genom att ställa några bakgrundsfrågor om respondentens yrkesverksamhet såsom hur länge denne har arbetat och om personen är förskollärare.

Tre av intervjuerna genomfördes med två intervjuare och en respondent. En av oss intervjuade och den andra antecknade och hade hand om ljudupptagaren och flikade in emellanåt med följdfrågor, då det är till en fördel att göra en intervju i par om man är samspelta (Trost, 2010). Resterande intervjuer utfördes med en intervjuare och en respondent då båda inte alltid kunde när respondenten kunde avsätta tid. Trost (2010) tar även upp att det kan vara av fördel att spela in en intervju då risken finns att man kanske inte hinner skriva ner allt, glömmer en del av vad som sades och att man lär sig genom att man hör hur man själv höll i intervjun och om man kan göra annorlunda nästa gång. Nackdelen kan dock vara att respondenten kan känna sig i underläge då man blir två mot en (Trost, 2010), vilket också gör det viktigt att tänka på att göra intervjuerna på platser där respondenterna känner sig bekväma. Detta upplevdes dock inte som något problem eftersom respondenterna kändes lugna.

Bearbetning och analys

Vid de intervjuer som gjordes på plats blev respondenterna tillfrågade om de hade något emot att intervjuerna dokumenterades genom ljudupptagning, vilket respondenterna inte hade något emot. Trost (2010) lyfter att man genom att spela in intervjuerna får möjlighet till att kunna lyssna på dem igen för att höra vad respondenterna har sagt och för att kunna analysera dem. Att göra på detta sätt innebar att jag efteråt fick transkribera intervjuerna och valde därför att dela upp transkriberingarna för att spara tid till analysarbetet. Den textnära kodningen användes till att dela upp transkriberingarna i olika kategorier beroende på respondenternas svar. Intervjufrågorna (se bilaga 2) blev studiens kategorier.

De intervjuer som gjordes via mail fick jag tillbaka genom att dessa respondenter svarade i själva frågeformuläret. Även dessa sammanställdes med transkriberingarna för att kunna göra en analys på allt insamlat material tillsammans.

Transkriberingarna gjordes för att sedan kunna koda materialet och för att underlätta analyseringen av det insamlade materialet. Det finns olika sätt att koda intervjuer på och ett sätt är att använda sig av textnära kodning (Tjora, 2012). Textnära kodning innebär att man ställer samman det som har sagts av både intervjuare och respondent, men med andra ord som då kallas för koder. Om då en respondent exempelvis har svarat att ”vi använder oss av musik i samlingar när vi sjunger” kan en kodning vara musiksamling. Allt material måste dock kodas på samma sätt och främst göras genom att man styckar upp texten, alltså går igenom och kodar mening för mening (Trost, 2010; Tjora, 2012). Tjora (2012) nämner också att det är genom koderna man har skapat som man efteråt får göra kategorier av för att kunna organisera materialet man har samlat in för att slutligen kunna se likheter och olikheter i materialet.

Med hjälp av den textnära kodningen analyserades det insamlade materialet efter hur förskollärarnas olika erfarenheter om musik i språkutvecklande syfte är. Löfgren (2014) menar att det är av vikt att intervjuare lyssnar på sina respondenters berättelser för att kunna ta fram skillnader i hur arbetssätten varierar på olika arbetsplatser. Därför valde jag att fokusera på hur förskollärares arbete med musik i språkutvecklande syfte skiljer sig mellan förskolorna.

Resultat

I denna del kommer respondenternas svar att sammanställas och delas in i åtta rubriker. För att få reda på vad respondenterna tycker om och hur de ser på musik i språkutvecklande syfte valde jag att börja med en inledande fråga om hur de arbetar med språkutveckling. Sedan kommer resterande del i resultatet besvara frågeställningarna som är:

- Hur beskriver förskolelärarna sitt arbete med musik i språkutvecklande syfte?
- Vilka hinder och möjligheter upplever förskollärarna att de har för sitt arbete med musik för att främja barns språk?
- Vad anser förskolelärarna behövs för att de skall kunna utveckla arbetet med musik i språkutvecklingen?

Många av förskollärarna beskriver sitt arbete med musiken genom att de använder musik till stor del i samlingar genom sångstunder. Få respondenter använde musiken för att utveckla barnens språk, oavsett om det var barn med svensk eller annan bakgrund.

Förskollärares kunskaper om musik i språkutvecklande syfte

Att arbeta med språkutvecklingen är något som alla förskollärare nämnde att de fick under sin utbildning. Alla förskollärare var eniga om att de behövde mer utbildning för att kunna använda musiken och språket kombinerat. Beroende på när respondenterna gick sin utbildning har de fått till sig olika kunskaper, två av dem har fått lära sig spela gitarr och att sjunga medan andra bara haft någon enstaka musikföreläsning under sin utbildningsgång. Just när det gällde musik och språkutveckling berättade de flesta att musiken som användningsområde för språkutveckling är undervisning som de saknat under sin utbildning, men även att de gärna skulle vilja använda sig mer av musik som hjälpmedel till att främja barns språk.

Fyra av pedagogerna arbetar på förskolor med många flerspråkiga barn. De fann att musiken är och kan vara mycket hjälpsam för språket då den enar människor oavsett bakgrund. De nämnde också att språket inte bara är verbalt utan också att kroppsspråk kan hjälpa dem att kommunicera. Att använda sig av musiken blir då en bonus då man kan öva på bland annat deras ordförståelse och kommunikationsförmåga, vilket alla respondenter var överens om.

Sammanfattning

Förskollärarna menade att det hade varit positivt om alla utbildningar så liknande ut, att alla nya förskollärare som kommer ut kan dra nytta av att ha mer musik i bakhuvudet då det är av nytta för barns språkinläring. Genom att utnyttja musikens förmågor medvetet kan både vuxna och barn få till sig den kommunikativa förmågan och på så sätt tillsammans hjälpas åt att utvecklas.

Förskollärarnas arbete med språkutveckling och med musik

Respondenterna svarade att de arbetar med språkutveckling genom att konstant använda sig av språket. De aktiviteter som förskollärarna använde sig av för språkutveckling var sång, rim och

ramsor, benämna allt som görs och ses, kontinuerligt se över språkmiljön på avdelningen, tecken som stöd, språklekar och -påsar, i skrift och tal, samlingar, i de vardagliga situationerna och vid sagor och litteraturläsning.

Pedagogerna utgår från barnens intressen, väljer tema och bok. Samma bok som pedagogerna arbetar med på förskolan får barn och föräldrar som en gåva från förskolan som de kan läsa i hemmet (Respondent 7).

Två respondenter svarade även att de använder sig av bokprojektet som innebär att de på varje avdelning väljer ut en bok som utgår från barnens intressen och som de både läser på avdelningen och sedan delar ut till barnen som får ta hem dem. Detta gjorde förskollärare för att det ska bli ett samband mellan hem och förskola och för att vårdnadshavarna ska få ta del av förskolans språkutvecklingsarbete.

Några av musikaktiviteterna som nämndes var sångsamling med och utan instrument, rörelse till musik som exempelvis rytmik eller gymnastik, sjunga utomhus och inför högtider, sångpåsar och projicera på vägg för att se och lyssna på musik. Främst använde de musiken för temaarbeten genom att ta fram musik som passade temat. Ett exempel som många förskollärare tog upp var Babblarnas sånger.

Sammanfattning

Alla förskollärare var eniga om att språkutveckling var något de kontinuerligt arbetade med genom olika tekniker och aktiviteter. Musiken arbetades med mindre och då främst inför högtider genom att öva på exempelvis högtidssånger. Att kombinera musik och språk var något som sällan gjordes och de var enhälliga över att använda musiken oftare för språkets skull.

Syftet med musikaktiviteterna

Många av förskollärarna arbetar med musik genom att sjunga, i sångsamlingar, vid avslappning, med hjälp av sångpåsar, skapa och spela på instrument. En respondent lyfte fram att de tagit med barnen till en musikbutik där barnen har fått känna på och se olika instrument samtidigt som pedagogerna kunde diskutera med personalen om vilka instrument som kan vara bra för förskolan för att kunna skapa ett musikrum.

Några respondenter svarade att det var viktigt med musikstunderna då det är till hjälp för att utveckla en förståelse för ord och begrepp, men även för att skapa gemenskap och samla alla.

För just sjunga är ju något jag tänker att man kan göra många, att det liksom blir bättre om man är fler. Annars pratar man ju ofta om att man ska dela gruppen för att få ett bättre lärande, men just sjunga tillsammans är ju något man vinner på när man är många. Vi har inte haft så många sångsamlingar nu på det sättet som jag är van vid (Respondent 3).

De flesta svarade att syftet var att använda musiken för att röra på sig, få en samhörighet eller för sina temaarbeten. Några ansåg att musiken främst hade ett syfte vid högtider såsom vid jul

då man sjunger inför varandra och föräldrar, medan andra nämnde att det finns olika syften med musiken för olika tillfällen och att syftet ofta var att skapa gemenskap tillsammans.

Sammanfattning

Beroende på förskolläraernas förkunskaper är syftet olika. Ofta finns det inget språkligt syfte bakom musikaliska aktiviteter, de anordnas sporadiskt eller används i samlingar för att samla barn och fånga deras uppmärksamhet eller för att barn ska få möjlighet att röra på sig. Fastän musiken är till hjälp för språket utnyttjar man inte musiken som resurs för just detta.

Arbetet med musik i språkutvecklande syfte

För att arbeta med musiken i språkutvecklande syfte menade många av förskollärarna att man kan behöva tänka tillbaka på vad det är man sjunger och inte bara sjunga sångerna.

Musik i språkutvecklande syfte. Jo, men i musiken så är det ju ofta ord man sjunger och man kan ju stanna upp och tänka 'vad sjung vi egentligen?'. Två par strumpor till lillebror, vad betyder det egentligen? Man kan prata om sången och inte bara sjunga den. Man kan dramatisera den genom djur eller bilder och visa liksom. [...] det blir liksom både rörelse och språk och de kopplar ihop det och bättre förståelse (Respondent 2).

Respondenternas svar var också enhälligt om att man behöver se efter vad det är man sjunger om och inte sjunga bara för sjungandets skull. Några respondenter berättade att de använder sig av bilder och annan rekvisita som stöd till sånger på olika språk, till exempel flanosagor, TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation), kroppsrörelse och olika uttryckssätt.

Musik är en form där vi möts i det svenska språket genom rörelse och sång (Respondent 4).

Flera av respondenterna ansåg att de arbetar med musik i språkutvecklingen genom att barnen får mötas i bland annat sång och rörelse då de får en möjlighet att samspråka oavsett om de talar olika språk eller inte. Två av förskollärarna tog upp att de inte arbetar med musik i just språkutvecklande syfte.

Sammanfattning

Fastän några av förskollärarna inte använder musikens förmågor för att utveckla barns språk är det många andra som gör det. Det framkom att bara man tänker på vad sångtexten har för betydelse och diskuterar kring den kan barn få med sig mycket som främjar deras språk. Musik innebär inte bara att röra sig till den, den kan innebära så mycket mer.

Musik för att främja barns språk

Många av förskollärarna anser att musiken kommer till användning om man har barn med andra modersmål än svenska eller har något hinder i sin språkutveckling. De menar att musiken kommer till användning genom att man kan lära sig och utveckla språket genom sång och musik och fastän musiken är en viktig del i språkutvecklingen säger respondenterna att det sällan används i det syftet.

Jag tror ju just det för barn som inte har språket, det behöver ju inte just vara att de har annat modersmål utan att barn som behöver extra hjälp med språkutvecklingen. Att man kan lära sig och utveckla sitt språk genom sång och musik, så det är jätteviktigt (Respondent 1)

En respondent ansåg att musiken främjar främst barn vars modersmål är annat än svenskt eller barn som är nykomna till Sverige genom att man kan få till satsmelodin och tonlägena. En annan respondent lyfte även att barn med svenska som modersmål kan använda sig av musiken för att utvecklas och att det inte bara är barn med annat modersmål än svenska som behöver hjälp med sitt språk.

Sedan kanske de inte alltid förstod vad de sjung, men de fick in satsmelodin och hur vi liksom pratar med varandra och ord. Man fick börja med att de lärde sig en sång, till exempel 'lilla snigel', sedan fick man bryta ner det. Vad handlar det om? Man fick in detta, de började sjunga, de började prata (Respondent 3).

Oavsett om man förstår det man sjunger eller inte så är det ett sätt att börja kommunicera på, menade respondent tre. Respondenten nämnde även att de lär sig hur man pratar, hur orden låter och även ett nytt språk i slutändan. En annan respondent lyfte fram vikten av att om de verbala orden inte finns så kan barn memorera en melodi eller försöka ljuda istället för att de då lär sig melodin till hur man talar.

Sammanfattning

Förskollärarna har olika erfarenheter gällande användningen av musik för att främja barns språk, oavsett om barnen är enkel- eller flerspråkiga. De flesta av respondenterna ansåg att musik är relevant just för att de kan förstå språkskillnaderna såsom tonlägen, fonem eller prosodin. Respondenterna är eniga om att musiken hjälper barnen, men att det inte är något som sker medvetet hos barnen eller förskollärarna vilket är något som behöver utvecklas.

Förskollärarnas förutsättningar och verktyg för arbete med musik och språk

När det gällde hur förskollärarna har upplevt möjligheten till att arbeta med musik i språkutvecklingen ansåg majoriteten av dem att olika digitala verktyg och appar till telefon och iPad var till hjälp vid exempelvis avslappning eller för att se på videoklipp. Några lyfte fram att de använde sig av CD-spelare eller SMART-board för att hitta sånger eller se på rörelser. Några av dem nämnde även att man ska använda sig av de olika kompetenser som ens kollegor har då det kan vara allt från att konkretisera orden i sångtexterna till att arbeta med takt och

rytm eller att skapa och lära sig mer om instrument. Två förskollärare lyfte att de inte har haft tillräckligt med material för att kunna arbeta med musik i språkutvecklande syfte.

För att fånga barns uppmärksamhet använder många av förskollärarna sångpåsar i samlingar. Vid fri lek eller planerade aktiviteter väljer de ofta att använda sig av kroppen, projektor för att projicera musikklipp eller sånger för rytmik och liknande.

Alla förskollärare var eniga om att ett hinder var resurser och utbildningar. Några nämnde att bristen på att inte kunna sjunga eller spela ett instrument också var ett hinder. De ansåg att de inte hade fått tillräckligt med kompetensutvecklingar inom musik över lag, än mindre kurser eller utbildningar i hur man kan använda musiken i språkutvecklande syfte. En av respondenterna hade tagit enstaka utbildningstillfällen på eget initiativ på grund av att denne ville fördjupa sig i användningen av musik i språkutvecklingen.

Vi har heller inte haft någon tillgång till någon ljudanläggning, det fick vi nu vid jul så vi har inte kunnat använda. Det kan ju vara någon sorts bortförklaring, men det har faktiskt inte funnits förrän denna termin så nu har vi använt det mer. Men vi har inte använt musiken till något annat, varken skapande eller drama eller så (Respondent 1).

Förskolläraren i citatet ovan hänvisade till avsaknaden av uppspelningsmaterial, en ljudanläggning. Detta hindrade dem enligt respondenten från att använda sig av musiken. När jag då frågade hur de tänkte kring att använda sig av musik i språkutvecklingen för att lära barnen om talets takt och rytm svarade respondenten att det var något de inte tänkt på, men att det ju är en självklarhet egentligen. Det är ju något som man gör dagligen och att prata innebär att man använder sig av en sorts takt.

Sammanfattning

Förskollärarna lyfter själva att om de fått utbildning med mer inriktning för musik från början hade de kunnat arbeta mer med musik i just språkutvecklande syfte. Att inte kunna sjunga eller spela instrument var ett av de största hindren som förskollärarna upplevde och om de hade kunnat få utbildningar och liknande även nu hade de kunnat arbeta med musiken språkfrämjande oftare än de har gjort hittills. Något som tåls att tänka på kan vara att man kan falla tillbaka i samma mönster som tidigare, att man arbetar med musik och språk kombinerat ett tag för att sedan återgå till hur man arbetade tidigare.

Förskollärarnas önsknings för fortsatt arbete inom ämnet

Några av förskollärarna uttryckte tydligt att de skulle vilja våga mer när det kommer till att sjunga exempelvis. Några av förskollärarna litar inte på sig själva eller anser att deras musikaliska självförtroende inte räcker till och därför vågar de inte uttrycka sig i sång eller använda sig av rytmer, de vill våga bjuda på sig själva mer oavsett om de har barn eller andra vuxna som publik. Förskollärarna ansåg också att de skulle behöva mer planeringstid för att kunna planera musikaliska språkutvecklande aktiviteter.

En respondent tog upp att det kan vara till fördel om man kan intressera sina kollegor i musiken som användningsområde för olika ämnen då det gör att man blir mer samspelt med sina arbetskamrater. Andra nämnde att resurser, både ekonomiska och materiella, har varit ett hinder och att de med mer resurser kan arbeta ännu mer med musik i språkutvecklingen. Även tid och hjälp utifrån hade underlättat arbetet nämnde de.

Sammanfattning

Det var ett enhetligt resultat i att de alla bland annat önskar mer kompetensutveckling om musik i språkutvecklande syfte för att kunna lära sig vad och hur de kan utnyttja musikens egenskaper till för att hjälpa barn att utveckla sitt språk och inte bara använda sig av det musikaliska i bland annat samlingar.

Har respondenternas användande av musik i språkutvecklingen förändrats?

Fastän några pedagoger är relativt nya i förskoleverksamheten var de alla överens om att arbetet med musiken och språkutvecklingen hade förändrats. Några menade att de fått mer erfarenheter och kunskaper genom att de arbetat i många år medan andra lyfte fram att de är under konstant utveckling i sin yrkesroll.

En av förskollärarna svarade att denne utvecklats genom att man kan titta in hos grannavdelningen eller grannförskolan för att se hur de arbetar med musik i språkstimulerande syfte, gå ut på nätet eller leta i böcker både själv och med barnen för att få inspiration.

Musik är en del av barnens vardag där de sjunger och dansar tillsammans och både det verbala och ickeverbala språket stimuleras (Respondent 8).

Genom att ge ett sådant svar valde respondenten även att uttrycka att denne omedvetet har utvecklats inom området då musik inte bara är just musik utan det innehåller så mycket mer. Även att man då oavsett vilken förskola man arbetar på ska vara kontinuerlig i att vilja arbeta med musiken för språkutvecklingen för det kan samla barn från alla världens delar oavsett vilket språk man har som grund.

Sammanfattning

Förskollärarna ansåg att de hade olika arbetslivserfarenheter samtidigt som en del menade att de kontinuerligt utvecklades. Något alla nämnde var att det inte skulle spela någon roll om de bytte arbetsplats eftersom arbetet på nästa plats skiljer sig mot där de är nu och att de själva behöver lyfta intresset i att arbeta med musik. Vikten här låg i att inte tappa den musik man redan arbetar med när det gäller språkutvecklingen då barn lär sig språkets olika koder med hjälp av musiken.

Diskussion

Syftet med studien var att undersöka hur pedagoger använder av musik i språkutvecklingen. I diskussionen av resultatet utgår jag från arbetets frågeställningar som också används som rubriker. Här presenteras tankar som uppstod under arbetets gång och som förhoppningsvis kan inspirera andra till att använda musik för språkinläring.

Hur beskriver förskolelärarna sitt arbete med musik i språkutvecklande syfte?

Musiken kommer till användning genom att man kan lära sig att utveckla språket genom sång och musik och fastän musiken är en viktig del i språkutvecklingen säger respondenterna att det sällan används i det syftet. Under intervjuerna framkom det att de flesta respondenter ansåg att musiken kan vara användbar främst om man har annat modersmål än svenska eller för barn som är nykomna till Sverige. Skulle då inte musiken främja alla barn och inte bara de med något hinder i vägen? Skolverket (2016) lyfter vikten av att barn både ska få lika villkor samtidigt som de även ska få individanpassad undervisning. En tanke som inte uppkom förrän intervjuerna gjordes och respondenterna lyfte ämnet var att barn med annan etnisk bakgrund än svensk skulle dra nytta av musik för språkutvecklingen. Min tanke är att alla barn kan dra nytta av att kombinera musik och språk på samma sätt som Eriksson (2013) uttrycker att sång och musik har avsevärd roll i hur barn kan lära sig att språka.

Respondenterna lyfte att användningen av text via sång är det viktiga och att det egentligen inte spelar någon roll om man förstår vad man sjunger eller inte och att det viktiga är att man använder sig av språket muntligt. Utifrån detta gör jag tolkningen att man kan använda språket till mer än sitt ordförråd och genom att då öva på prosodin öppnas nya dörrar till språket. I sin bok lyfter Jederlund (2011) fram olika aspekter i hur barn utvecklar sitt talspråk. Forskaren menar att man har sett en utvecklad musikalisk förmåga bland barn som är cirka 4-5 år, vilket har haft en betydande roll för deras språkutveckling ur fonologiska aspekter.

I denna studie lyfts främst hur förskollärare arbetar med musik i språkutvecklingen och genom att förskollärare använder sig av olika medel för att barn ska få lära sig språket via musik kan man se att de flesta låter barn fundera över hur rytm, melodi och takt utspelar sig i språket hos barn. Sæther (2014) menar att det som pedagog är av vikt att se hur man utför sånger istället för att bara sjunga. Om förskollärare tänker på att markera takten och rytmen när man sjunger kan barn lättare få in takten i hur ord och meningar låter. En respondent menade att genom att barn lär sig olika melodier kan de få till språkets olika talesätt även om de kanske bara ljudar fram bokstäver till en början. Oftast kommer ord och meningar i slutändan ändå, vilket även Eriksson (2013) och Jederlund (2011) tar upp. Att barn lär sig vikten av att få kunskaper om musikens rytm och takt kan ge inflytande på talet, vilket kan sammankopplas till att rytm är ett huvudsakligt område i vår förmåga till att förstå språk. Även Sæther (2014) håller med om att sångers utföranden är viktigare än innehållet i dem. Jederlunds (2011) studier och respondenternas resonemang visar att en utvecklad rytm kan underlätta för oss när det kommer till att förstå ord. Om man då har förstått hur språkets melodi och takt går utvecklas ens talspråk.

Vilka hinder och möjligheter upplever förskollärarna att de har för sitt arbete med musik för att främja barns språk?

Då två av respondenterna påpekade att de inte kunnat arbeta med musik än mindre med musik för att språkstimulera barn ansåg denne att det berodde på saknaden av en ljudanläggning. Varför var hindret en ljudanläggning? Kan man inte arbeta med musik på andra sätt? Jovisst kan man det, musik är så mycket mer än inspelat material som man kan spela upp om och om igen. Genom att sjunga och hålla takt och rytm kan man utnyttja musikens delar till att främja barns språkutveckling. Språket är så mycket mer än just det talade språket.

En synvinkel jag inte hade när studien gjordes var att inte tänka på de digitala medel som ingår i musikkategorin. Tanken slog mig när några av respondenterna berättade att de använde sig av digitala medel för att inspirera barn. Då musik kan vara många olika saker, bland annat sång, rytm, takt, lyssnande, instrument (Wallerstedt, Lagerlöf och Pramling, 2014) kan det även innebära att man använder sig av digitala hjälpmedel. Min tanke är att man visst kan använda sig av musiken fastän man saknar de digitala resurserna för att spela upp musik. Man kan sjunga eller dansa, klappa takt och allt detta sätter spår i språket då man använder olika takt när man exempelvis pratar med någon.

Fastän jag frågade respondenterna om varför de hade fastnat i att musik bara gick att använda genom digitala medel valde de att inte berätta mer om sina tankar. De sa själva att när de väl fick frågan så insåg de att det var dumt att de hade fastnat där då man ju självklart inte använder sig av bara digitala medel. Både Skolverket (2016) och Jederlund (2011) är eniga om att man genom att få igång barnens delaktighet kan ge dem möjlighet till ett mer lustfyllt lärande och kan utveckla bland annat sitt språk på både sociala och personliga plan. Detta kan man göra genom att engagera barnen i musiken och genom att de själva får vara delaktiga kan de också välja att vara sociala, musik och sång enar ofta människor.

Många av respondenterna menade att de ofta använder musiken vid jul och inför avslutningar då man har en uppvisning inför bland annat föräldrar. Eriksson (2013) menar att traditioner och högtider ofta tar över de teman som förskolor arbetar efter. Mina erfarenheter är att högtiderna ofta tar över verksamheternas musikaliska arbete då barn och vuxna tillsammans ofta övar på att sjunga julsånger vid jul istället för att fortsätta sina temaarbeten. Att arbeta efter teman och arbeta med olika musikstilar inför dessa är en sak, men jag anser att traditioner och högtider inte ska behöva ta över i allt för stor utsträckning utan istället bli en del av förskolans verksamhet.

Vad anser förskolelärarna behövs för att de skall kunna utveckla arbetet med musik i språkutvecklingen?

Något som framkom som ett hinder hos respondenterna var bristen på tid och planering av musikaliska aktiviteter. De ansåg att de inte hade tillräckligt med tid för att kunna planera musikaktiviteter än mindre musik- och språkaktiviteter i ett. Södermans (2012) forskning påvisar att förskollärare behöver tid för att kunna planera och utföra aktiviteter som är givande

och lärarika för barn. Dock behöver en förskollärare inte alltid vara musikaliskt lagd för att en aktivitet ska bli gynnsam för barnen, så länge man visar att man själv är intresserad av det man gör kommer de flesta barn att vilja delta i aktiviteterna och de kommer även att kunna utveckla den språkliga förmågan med hjälp av musiken. Om förskollärare eller övriga pedagoger på förskolan inte arbetar med musik alls kommer barn att gå miste om den kreativitet man kan skapa med hjälp av musik. Nivbrant Wedin (2013) menar att det också kan innebära att barn inte får till sig den auditiva perceptionen och kan därmed ha svårigheter med att känna igen fonemen.

Ericsson och Lindgren (2012) tar upp att pedagoger som visar att de har undermåliga kunskaper inte blir förebilder för barn. Respondenterna som deltog i studien menade tvärtom forskarna, att om man vågar visa att man inte har kunskaper inom allt och att man inte är bra på allt så kan även barnen våga mer. Det kan också öka deras självförtroende då de får se att man inte alltid behöver kunna allt. Respondenten har en poäng i att barn behöver se att den vuxne inte klarar allt eftersom det är vi vuxna som ska vara barns förebilder. Om ett barn då ser en person som exempelvis inte har en bra sångröst sjunga, kan det göra att även det barnet vågar sjunga. Om då den vuxne istället skulle säga att den har en dålig röst och därför inte tänker sjunga så kommer barnet att ta till sig det och lära sig att om man är dålig på något så ska man inte prova det. Vad jag menar med detta exempel är att förskollärare ska vara förebilder och inspirera barn till att vilja våga prova olika saker.

Angelo (2014) framhäver att många av de pedagoger som drar sig för att visa sina musikaliska brister ofta överlåter sådana aktiviteter till sina mer kunniga kollegor. En respondent tog upp att denne ofta tittar in hos grannavdelningen för att se om de arbetar med musiken och språket på ett annat sätt än de gör på sin avdelning. En tankeställare som dök upp var varför respondenten inte ser på hur kollegorna arbetar också. Även om man arbetar i samma arbetslag kan man fortfarande få inspiration av varandra, man behöver inte alltid sträcka sig långt för att få nya kunskaper.

Vidare forskning:

Vad som skulle kunna tillföras till forskningen kan vara användbarheten i musik för språkstimuleringen, vad musik är för förskollärare och användandet av digitala hjälpmedel i förskolan. Det finns mer att forska om gällande förskollärares syn på musik samt musik i språkutvecklingen då detta är ett brett område att forska i.

Något som respondenterna själva tog upp ofta var musiken som användningsområde för utländska barn. Tanken som uppstår är att musiken inte endast är användbar som språkutvecklingsmetod just för dessa barn, utan även för svenska barn. Att då forska i hur barn med olika hinder kan lära sig är ett sätt att utgå och få reda på mer djupgående om hur man kan arbeta med musikens olika delar.

Referenser

Arnqvist, A. (1991). *Phonemic awareness in preschool children: four studies on the relationship between phonemic awareness, reading ability and short-term memory*. Uppsala: Universitet

Ehrlin, A. (2009). Music as Basis for Teaching and Learning in a Multi-Lingual Preschool in Sweden. I A.R. Addressi & S. Young (red.): MERYC2009. *Proceedings of the 4th Conference of the European Network of Music Educators and Researchers of Young Children*. Bologna: Bologna University Press.

Ehrlin, A. (2012). *Att lära av och med varandra: en etnografisk studie av musik i förskolan i en flerspråkig miljö*. Diss. Örebro: Örebro universitet, 2012. Örebro.

Ericsson, C. & Lindgren, M., (2012). Kvalitet och kompetens i den pedagogiska musikverksamheten. I J. Söderman & B. Riddersporre (red). *Musikvetenskap för förskolan* (s. 53-62). (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.

Eriksson, M. (2013). *Musik i förskolan: inspiration och lärande i sagans värld*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Jederlund, U. (2011). *Musik och språk: ett vidgat perspektiv på barns språkutveckling och lärande*. (2., [omarb. och utök.] uppl.) Stockholm: Liber.

Löfdahl, A. (2014). God forskningssed – regelverk och etiska förhållningssätt. I A. Löfdahl, M. Hjalmarsson, & K. Franzén (red.), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori* (s. 32-43). (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Löfgren, H. (2014). Lärarberättelser från förskolan. I A. Löfdahl, M. Hjalmarsson, & K. Franzén (red.), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori* (s. 144-156). (1. uppl.) Stockholm: Liber.

McGuinness, D. (2006[2005]). *Language development and learning to read: the scientific study of how language development affects reading skill*. Cambridge, Mass.: MIT.

Nivbrant Wedin, E. (2013). *Utveckla språket med musik: rörliga rytmer och toner att ta på*. Hestra: Isaberg förlag.

Sverige. Skolverket (2016). *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. ([Ny, rev. uppl.]). Stockholm: Skolverket.

Sæther, M. (2014). Musikalisk utveckling – en helhet. I E. Angelo & M. Sæther. *Barnet och musiken: en introduktion i musikpedagogik för förskollärare*. (s. 71-100). (1. uppl.) Malmö: Gleerups.

Söderman, J. (2012). Barnmusik eller musik för barn. I J. Söderman & B. Riddersporre (red). *Musikvetenskap för förskolan* (s. 37-50). (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.

Tjora, A. (2012). *Från nyfikenhet till systematisk kunskap: kvalitativ forskning i praktiken*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Wallerstedt, C., Lagerlöf, P. & Pramling, N. (2014). *Lärande i musik: barn och lärare i tongivande samspel*. Malmö: Gleerup.

Bilaga 1:
Missivbrev

Hej!

Vi är två studenter som skriver ett examensarbete vid Högskolan Väst. I vårt arbete ska vi undersöka hur musik används när man arbetar med språkutveckling i förskolan och vilka hinder och möjligheter som finns för detta. För att få kunskap om detta ska vi intervjua förskollärare. Vi är därför tacksamma om du vill medverka och dela med dig av dina erfarenheter.

Vi följer Vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Den informationen du lämnar behandlas konfidentiellt. Den kommer enbart att användas för denna undersökning. Intervjun kommer att bandas. Era svar hanteras också på sådant sätt att andra än vi inte kan identifiera vem som sagt vad. Ditt deltagande är frivilligt. Du har också rätt att när som helst avbryta ditt deltagande om du så önskar och utan några negativa konsekvenser.

Om du har frågor om undersökningen kan du kontakta oss via e-mail: xxxx@student.hv.se

Vänliga hälsningar
Irem Agaoglu och Anneli Hellner.

Bilaga 2

INTERVJUFRÅGOR

1. Hur många år har du arbetat på förskola?
2. Är du utbildad förskollärare eller barnskötare?
3. När avslutade du din utbildning?

Hur beskriver förskollärare sitt arbete med musik i språkutvecklande syfte?

4. Hur arbetar ni med språkutveckling?
5. Hur arbetar ni med musik?
 - a. Vilka slags musikaktiviteter har ni?
6. Brukar ni ha något syfte med musikaktiviteterna/musikstunderna?
7. Vad är musik i språkutvecklande syfte för dig?
8. Hur arbetar ni med musik i språkutvecklande syfte på förskolan?
9. På vilka sätt anser du att musik kan främja barns språkutveckling? (Ha koll på vad de hänvisar till).

Vilka hinder/möjligheter upplever de?

10. Vilka möjligheter har du upplevt att du/ni haft att arbeta med musik i språkutvecklande syfte?
11. Vilka verktyg använder du dig av?
12. Vilka hinder upplever du när det gäller att arbeta med musik i språkutvecklande syfte?
13. Vad krävs för att du ska kunna arbeta med musik i språkutveckling?

Vad anser du behövs för att utveckla detta arbete?

14. Hur har du fått kunskap om hur man kan arbeta med musik i språkutvecklande syfte?
15. Har ditt sätt att använda musik i språkutvecklande syfte förändrats under din tid som yrkesverksam pedagog? (Varför? Varför inte tror du?)
16. Vad skulle krävas för att ni/du skulle arbeta mer med musik i språkutvecklande syfte? (T. ex kompetensutveckling, resurser...)
17. Är det något du vill tillägga som vi inte tagit upp?

Bilaga 3

Individuella insatser

Gemensamt:

- Skrivit intervjufrågorna.
- Utfört 3 intervjuer tillsammans.
- Transkriberat 5 intervjuer.
- Hittat litteratur till Forskningsöversikt.
- Läst litteratur till tidigare forskning.
- Skrivit inledningen tillsammans.
- Sammanställt Forskningsöversikt.

Irem Agaoglu:

- Tagit kontakt med 5 av 9 förskolor.
- Utfört 4 intervjuer själv.
- Transkriberat 4 intervjuer.
- Sammanställt inledningen
- Sammanställt missivbrevet.
- Läst litteratur till Metod.
- Sammanställt Metod.
- Sammanställt Resultat.
- Sammanställt Diskussion.
- Kontrollerat grammatik och meningsbyggnad i hela arbetet.

Anneli Hellner:

- Tagit kontakt med 4 förskolor.
- Utfört 2 intervjuer själv.